

Prijs Bouwmeester 2011

Juryverslag

Inhoudstafel

1	Doelstelling en situering Prijs Bouwmeester 2011	3
2	Lijst ingediende projecten	4
3	Achtergrondinformatie	5
3.1	Verdeling volgens indiener	5
3.2	Verdeling volgens categorie.....	5
3.3	Verdeling volgens provincie.....	6
3.3	Verdeling volgens selectieprocedure.....	6
4	Beoordeling	7
4.1	Juryleden	7
4.2	Verloop van de jurering	7
4.3	Verslag preselectie	8
4.3.1.	Cultuur	8
4.3.2.	Publiek domein	9
4.3.3.	Erfgoed	9
4.3.4.	Besluit.....	10
4.4	Beoordeling.....	11
4.4.1.	Bespreking voorgestelde preselectie.....	11
4.4.2.	Cultuur	11
4.4.3.	Publieke domein	14
4.4.4.	Erfgoed	16
5	Lijst nominaties en laureaat per categorie	19
6	Aanbeveling van de jury	19

1 Doelstelling en situering Prijs Bouwmeester 2011

De 'Prijs Bouwheer' was aan herziening toe: voor deze vijfde editie veranderde de naam in 'Prijs Bouwmeester', om alle verwarring uit te sluiten. De Prijs blijft exclusief voorbehouden aan publieke opdrachtgevers. De verschillende overheden (gemeenten en provincies, OCMW's, de Vlaamse Overheid, de Vlaamse gemeenschapscommissies in Brussel) en de semi-openbare instellingen die een projectsubsidie van minstens 60% genieten (intercommunales, sociale huisvestingsmaatschappijen...) kunnen zich met een of meerdere bouwprojecten kandidaat stellen.

Eén van de belangrijkste strategische doelstellingen is immers het publiek opdrachtgeverschap inzake ruimtelijke, architecturale, stedenbouwkundige, landschappelijke en geïntegreerde kunstopdrachten op Europees topniveau te brengen.

Daarnaast wordt er jaarlijks i.p.v. tweejaarlijks toegespitst op thema's. Voor 2011 viel de keuze op Cultuur, Publiek Domein en Erfgoed. Jaarlijks wordt er op zoek gegaan naar sterke opdrachtgevers in een andere categorie.

Onderliggende doelstelling blijft steeds het benadrukken van het voorbeeldig bouwheerschap als voorwaarde voor een ruimtelijk kwaliteitsbeleid.

2 Lijst ingediende projecten

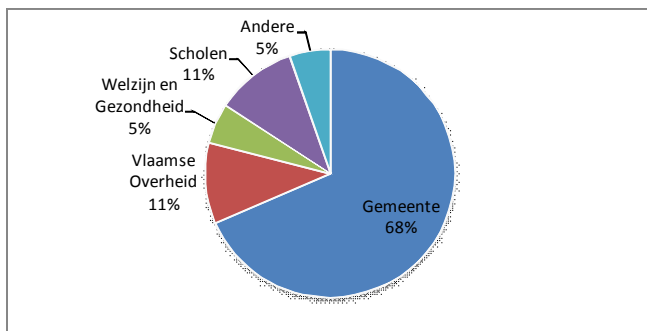
Nummer Bouwmeester	Naam project	Organisatie
PB11/01	Pastorie /LoS Lochristi Sierteeltmuseum Zaffelare	Gemeente Lochristi
PB11/02	Nieuwe bibliotheek, sociaal restaurant en polyvalente ruimte Dendermonde	Stad Dendermonde
PB11/03	Zwem- en stoombadcomplex Veldstraat Antwerpen	Stad Antwerpen
PB11/04	Renovatie 's Hertogenmolens Aarschot	Stad Aarschot
PB11/05	Gemeenschapscentrum De Bijenkorf Assenede	Gemeente Assenede
PB11/06	Sporthal en fuifzaal Merksplas	Gemeente Merksplas
PB11/07	Herinrichting dorpskern Oostnieuwkerke	Gemeente Staden
PB11/08	Renovatie en park rehabilitatiecentrum OPZ Geel	OPZ Geel
PB11/09	Uitbreiding cultuurcentrum en inrichting publieke ruimte Heist-op-den-Berg	Autonoom Gemeentebedrijf Heist-op-den-Berg
PB11/10	Belle Epoque Centrum Blankenberge	Stad Blankenberge
PB11/11	Museum M Leuven	Stad Leuven
PB11/12	Openbare bibliotheek Bonheiden	Gemeente Bonheiden
PB11/13	Polyvalente cultuurzaal Koekelare	Gemeente Koekelare
PB11/14	N76 Meeuwen-Gruitrode	Agentschap Wegen en Verkeer
PB11/15	Stadsmuseum STA*M Gent	Stad Gent
PB11/16	Kunstcampus deSingel Antwerpen	Fonds culturele infrastructuur en Artesis Hogeschool Antwerpen
PB11/17	C-Mine MAD-faculty Genk	Katholieke Hogeschool Limburg VZW
PB11/18	C-Mine Energiegebouwen Genk	Stad Genk

In totaal gaat het om 18 verschillende dossiers, ingediend voor 25 categorieën.
Alle projecten waren ontvankelijk.

3 Achtergrondinformatie

Gezien het beperkt aantal inschrijvingen, dient omzichtig omgesprongen te worden met het omzetten in procenten. De absolute aantallen worden hieronder dan ook meegegeven.

3.1 Verdeling volgens indiener

Indiener	Percentage	Aantal
Gemeente	68,42	13
Vlaamse Overheid	10,53	2
Welzijn en Gezondheid	5,26	1
Scholen	10,53	2
Andere	5,26	1
	100	19 ¹

68% van de inzendingen zijn gemeentebesturen of gemeentelijke instellingen zoals een autonoom gemeentebedrijf.

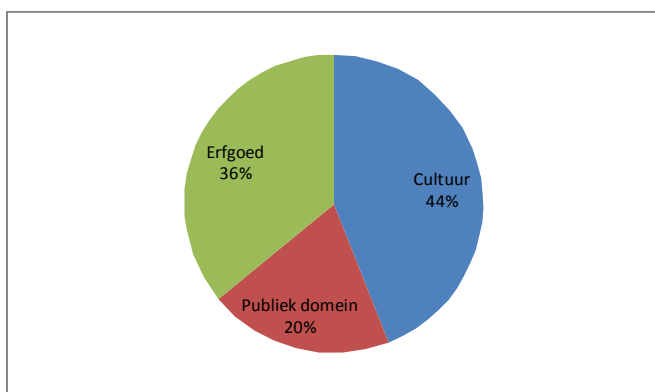
De Vlaamse overheid diende projecten 2 projecten in of 11%.

De welzijns- en gezondheidsinstellingen nemen 5% voor hun rekening. Deze worden wel meestal voor 70% Vlaams gesubsidieerd via het VIPA of Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden.

Het aandeel van de scholen is goed voor 5%.

De categorie 'andere' omvat het gedeelde bouwheerschap voor deSingel, nl. Het Fonds voor culturele infrastructuur en de Artesis Hogeschool.

3.2 Verdeling volgens categorie

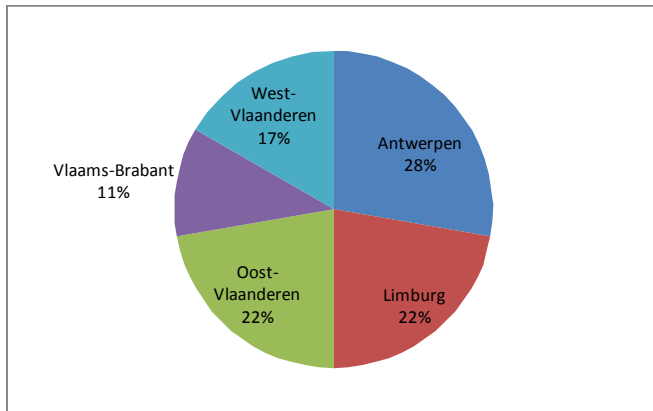

Categorie	Percentage	Aantal
Cultuur	44,00	11
Publiek domein	20,00	5
Erfgoed	36,00	9
		25

De meeste projecten werden ingediend voor de categorie 'Cultuur': 44%. Erfgoed neemt 36% van de projecten voor zijn rekening, publiek domein 20%.

¹ De bouwheer voor de Singel is zowel Fonds Culturele Infrastructuur (Vlaamse Overheid) en Artesis Hogeschool

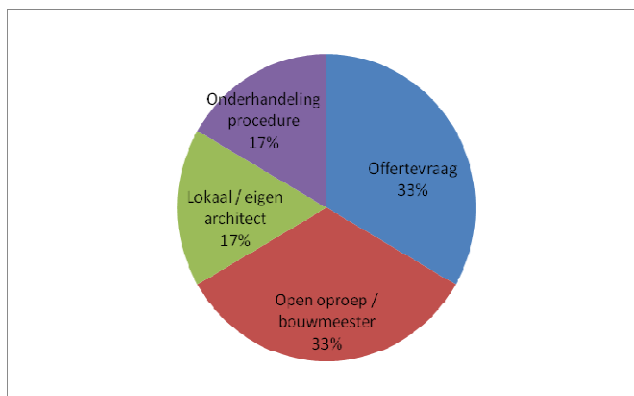
3.3 Verdeling volgens provincie

Provincie	Percentage	Aantal
Antwerpen	27,78	5
Limburg	22,22	4
Oost-Vlaanderen	22,22	4
Vlaams-Brabant	11,11	2
West-Vlaanderen	16,67	3
	100	18

De provincie Antwerpen spant de kroon met 28% van de inzendingen. Toch is de verdeling over de verschillende provincies tamelijk evenwichtig. Telkens 22% van de projecten komen uit Oost-Vlaanderen en Limburg, 17% uit Oost-Vlaanderen en 11% uit Vlaams-Brabant.

3.4 Verdeling volgens selectieprocedure

Selectieprocedure ontwerper	Percentage	Aantal
Offertevraag	33,33	6
Open oproep / bouwmeester	33,33	6
Lokaal / eigen architect	16,67	3
Onderhandelingsprocedure	16,67	3
	100	18

Telkens 1 op 3 van de projecten selecteerden hun ontwerper hetzij via de Open Oproep, hetzij via een offerte vraag. 17% werkte met een onderhandelingsprocedure, 17% werkt met een lokale of eigen architect.

4 Beoordeling

4.1 Juryleden

Pré-adviesjury	
Peter Swinnen	Vlaams Bouwmeester
Stefan Devoldere	Adjunct Vlaams Bouwmeester
Jury	
Filip De Pau	Voorzitter, stadsarchitect Eeklo
Elma Van Boxel	Partner in Zus (Zones Urbaines Sensibles)
Paul Lievevrouw	Architect, voorzitter van SumProject en SumResearch

Secretaris:

Sofie Vandelannoote, niet-stemgerechtigd

Team Vlaams Bouwmeester:

Karen Landuydt, niet-stemgerechtigd

4.2 Verloop van de jurering

De jurering verliep in 2 stappen.

STAP 1: Preselectie op 05/05/2011

Alle dossiers werden per categorie overlopen. De shortlist van de projecten die werden geselecteerd, diende als basis voor de verdere inhoudelijke screening van de dossiers en de plaatsbezoeken.

STAP 2: Jury op 05/07/11

Opdat de jury onafhankelijk zou kunnen functioneren, maakt de bouwmeester zelf geen deel uit van de eigenlijke jury.

Alle juryleden hebben de projectfiches van elk geselecteerd project vooraf ontvangen.

Daarnaast deed de secretaris een plaatsbezoek voor elk geselecteerd project.

Aan de hand van de projectfiche werd het project uitvoering besproken, voorgesteld aan de jury en getoetst aan de criteria. Alle projecten werden zo veel mogelijk op een uniforme wijze, binnen éénzelfde tijdsbestek en op een neutrale manier voorgesteld aan de juryleden d.m.v. een powerpointvoorstelling met aanvullend beeldmateriaal.

Een bespreking per categorie leverde de genomineerden en laureaten op.

4.3 Verslag preselectie

Projecten konden worden ingediend voor 3 categorieën: cultuur, publiek domein en erfgoed. Tijdens de preselectie werd ervoor geopteerd om elk project slechts in één welbepaalde categorie te beoordelen.

4.3.1. Cultuur

Voor de categorie ‘Cultuur’ werden 11 projecten ingediend:

Nummer Bouwmeester	Naam project	Organisatie
PB11/01	Pastorie /LoS Lochristi Sierteeltmuseum Zaffelare	Gemeente Lochristi
PB11/02	Nieuwe bibliotheek, sociaal restaurant en polyvalente ruimte Dendermonde	Stad Dendermonde
PB11/05	Gemeenschapscentrum De Bijenkorf Assenede	Gemeente Assenede
PB11/09	Uitbreiding cultuurcentrum en inrichting publieke ruimte Heist-op-den-Berg	Autonoom Gemeentebedrijf Heist-op-den-Berg
PB11/10	Belle Epoque Centrum Blankenberge	Stad Blankenberge
PB11/11	Museum M Leuven	Stad Leuven
PB11/12	Openbare bibliotheek Bonheiden	Gemeente Bonheiden
PB11/13	Polyvalente cultuurzaal Koekelare	Gemeente Koekelare
PB11/16	Kunstcampus deSingel Antwerpen	Fonds culturele infrastructuur en Artesis Hogeschool Antwerpen
PB11/17	C-Mine MAD-faculty Genk	Katholieke Hogeschool Limburg VZW
PB11/18	C-Mine Energiegebouwen Genk	Stad Genk

Het project van de pastorie in Zaffelare en het Belle epoque centrum in Blankenberge werden meegenomen naar de categorie ‘Erfgoed’. Het Museum M verhuist naar de categorie ‘Publiek domein’ omwille van de betekenis van de plek voor de stad.

Het gemeenschapscentrum in Assenede en de cultuurzaal in Koekelare worden als te weinig onderscheidend beschouwd om in aanmerking te komen voor de Prijs Bouwmeester. Tot slot worden de Energiegebouwen van C-mine niet weerhouden omdat 51N4E ontwerper is en de bouwmeester omwille van deontologische redenen geen prijs wil geven aan een project waarvan hij zelf ontwerper is.

Het resultaat is vijf resterende projecten ter beoordeling:

- PB11/02: bibliotheek Dendermonde
- PB11/09: cultuurcentrum Heist-op-den-Berg
- PB11/12: bibliotheek Bonheiden
- PB11/16: kunstcampus De Singel Antwerpen
- PB11/18: MAD-faculty Genk

4.3.2. Publiek domein

Vijf projecten werden ingediend voor de categorie 'Publiek domein':

Nummer Bouwmeester	Naam project	Organisatie
PB11/06	Sporthal en fuifzaal Merksplas	Gemeente Merksplas
PB11/07	Herinrichting dorpskern Oostnieuwkerke	Gemeente Staden
PB11/08	Renovatie en park rehabilitatiecentrum OPZ Geel	OPZ Geel
PB11/11	Museum M Leuven	Stad Leuven
PB11/14	N76 Meeuwen-Gruitrode	Agentschap Wegen en Verkeer

De sporthal en fuifzaal in Merksplas is geen project dat thuishoort onder de categorie 'publiek domein'. De herinrichting van de dorpskern van Oostnieuwkerke wordt als te weinig onderscheidend beschouwd om in aanmerking te komen voor de Prijs Bouwmeester.

Drie projecten worden weerhouden voor verder onderzoek:

- PB11/08: het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum in Geel
- PB11/11: Museum M Leuven
- PB11/14: N76 Meeuwen-Gruitrode

4.3.3. Erfgoed

Tot slot werden negen erfgoedprojecten ingediend:

Nummer Bouwmeester	Naam project	Organisatie
PB11/01	Pastorie /LoS Lochristi Sierteeltmuseum Zaffelare	Gemeente Lochristi
PB11/03	Zwem- en stoombadcomplex Veldstraat Antwerpen	Stad Antwerpen
PB11/04	Renovatie 's Hertogenmolens Aarschot	Stad Aarschot
PB11/08	Renovatie en park rehabilitatiecentrum OPZ Geel	OPZ Geel
PB11/10	Belle Epoque Centrum Blankenberge	Stad Blankenberge
PB11/11	Museum M Leuven	Stad Leuven
PB11/15	Stadsmuseum STA*M Gent	Stad Gent
PB11/17	C-Mine MAD-faculty Genk	Katholieke Hogeschool Limburg VZW
PB11/18	C-Mine Energiegebouwen Genk	Stad Genk

Het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum in Geel, Museum M in Leuven, C-Mine Mad faculty worden al in andere categorieën beoordeeld. De Energiegebouwen van C-Mine worden om

al eerder genoemde reden niet weerhouden. Het niveau van het Sierteeltmuseum in Zaffelare en het Belle Epoque Centrum in Blankenberge is niet hoog genoeg om te weerhouden.

Dat brengt de selectie op:

- PB11/03: Zwem- en stoombadencomplex Veldstraat Antwerpen
- PB11/04: Renovatie 's Hertogenmolens Aarschot
- PB11/15: Stadsmuseum STA*M Gent

4.3.4. Besluit

- Er wordt beslist om alle projecten te presenteren aan de jury, en instemming te vragen met de voorgestelde preselectie. De jury kan beslissen om een bepaald project toch mee te nemen bij de eigenlijke beoordeling. De secretaris bereidt alleen de geselecteerde projecten verder voor.
- Aan de jury zal worden gevraagd om per categorie één winnaar en twee runners-up voor te stellen.
- Bij de voorbereiding gaat bijzondere aandacht naar het verder uitdiepen en documenteren van de geselecteerde dossiers. Voor de PPS-dossiers zal worden onderzocht hoe deze PPS-constructie vorm kreeg en welke invloed dit had op het eindresultaat.

4.4 Beoordeling

4.4.1. Bespreking voorgestelde preselectie

Na het overlopen van alle projecten, wordt beslist om de volgende wijzigingen door te voeren t.o.v. de preselectie:

- de jury is van mening dat het Museum M eerder thuis hoort in de categorie 'cultuur' i.p.v. in de voorgestelde categorie 'publiek domein'.
- de bibliotheek van Dendermonde wordt beoordeeld in de categorie 'publiek domein', gezien de ruime visie op niveau van de publieke ruimte in dit project.
- over het project 'Energiegebouwen C-Mine in Genk' vindt de jury dat de bouwheer niet buiten de prijzen moet vallen omdat zijn architect bouwmeester is geworden. Dit item wordt later hernomen bij de bespreking van de categorie 'Erfgoed'.

4.4.2. Cultuur

	Cultuur - LAUREAAT
Project	M-Museum Leuven
Dossiernummer	PB11/11
Projectomschrijving	Combinatie van een bestaand museumgebouw en nieuwbouw tot één inhoudelijk en architecturaal coherente museumsite
Bouwheer	Stad Leuven
Indiener	M-Museum
Ontwerper	Stéphane Beel architecten
Realisatie	09/2010
Ruimtelijke situering	Centrum Leuven, Vlaams-Brabant

Beoordeling

Opdracht

- Er werd veel aandacht besteed aan een juiste opdrachtformulering; de opdracht was dan ook zeer uitdagend.
- De jury apprecieert dat de inhoudelijke werking van het museum op punt werd gesteld met externe adviseurs, zoals de directeur van Boijmans Van Beuningen in Rotterdam Sjarel Ex en het S.M.A.K. Op basis van deze adviezen en overleggen werden de verhoudingen lokaal-interlokaal, heden-verleden en de dynamiek van de site van en binnen de stedelijkheid worden naar voren geschoven, alsook de drie werkpijlers: bewaren, scheppen en ontsluiten.

Proces

- De meerwaarde van het aanstellen van een projectregisseur blijkt duidelijk uit dit project. Danny Neyens werd (ingenieur architect van Bureau voor architectuur & planning – voorheen 'Werkplaats voor Architectuur') aangesteld als projectmanager. Meer dan alleen de brug tussen de verschillende spelers te slaan, stelde hij een 'programma van eisen' (ruimtelijk, functioneel zowel cultureel als erfgoed-technisch, technisch en financieel) op. Hij gebruikte zijn architecturale, technische en algemene kennis van het bouwen om de basisvoorwaarden voor het ontwerpproces bouwkundig en financieel te adviseren.

Resultaat

- Museum M wordt beschouwd als een 'juist' project. Het hele complex is perfect in de stad geplaatst. Het is een architectuur die zich in straat en stad inschrijft.
- De bezoeker kan van de ene licht- en uitzichtplek naar de andere wandelen en zich voortdurend oriënteren. Hierdoor ontstaat een fascinerende wisselwerking tussen de kunstwerken en de stad zelf en wordt de site inderdaad als een stadskamer, zoals Stéphane Beel het zelf verwoordt. De elementen die op de site bewaard blijven, ziet hij als meubelstukken van die kamer. Daaraan heeft hij meubels toegevoegd.
- De site wordt zo opgespannen tussen twee hogere onderdelen waardoor het museum aan de buitenwereld wordt getoond. Omgekeerd biedt het museum schitterende stadszichten, die door de grote open ramen als het ware op zich kaders vormen waar Leuven als kunstwerk in het museum wordt gehaald. De wisselwerking tussen het cultureel erfgoed buiten en binnen in het museum is daardoor sterk aanwezig.
- Een stedelijk verwaarloosde site kreeg een totaal nieuw architecturaal karakter.

	Cultuur - NOMINATIE
Project	Internationale Kunstcampus deSingel, Antwerpen
Dossiernummer	PB11/16
Projectomschrijving	Uitbreiding en aanpassing van het gebouw van Leon Stynen aan de nieuwe noden van zowel het Conservatorium als deSingel
Bouwheer	Fonds Culturele Infrastructuur en Artesis Hogeschool Antwerpen
Indiener	Stéphane Beel architecten
Ontwerper	Stéphane Beel architecten
Realisatie	06/2010
Ruimtelijke situering	Ringweg Antwerpen, Antwerpen

Beoordeling

Opdracht

- De jury waardeert in dit dossier hoe met een complexe eigendomsstructuur en met een veelheid aan actoren een juiste opdracht werd geformuleerd door een globaal infrastructuurplan op te stellen.
- Nochtans maakt de jury een kanttekening: de opdrachtgever had de architect moeten waarschuwen dat de architectuur te complex zou kunnen worden.

Proces

- Het proces werd op een voorbeeldige wijze gevoerd, ondanks de complexiteit en de logheid van het proces. De vasthoudendheid die men gehad heeft sedert de jaren '90, is bewonderenswaardig. De opdrachtgevers (initiatiefnemers) hebben ondanks de beperkte financiële middelen zich voor advies en uitwerking laten omringen door bekwame bureaus en gekozen voor kwaliteitsvolle oplossingen waarbij met een open blik gedacht werd op lange termijn. Ze hebben ondanks de veelheid van de betrokkenen en de complexiteit van het bouwprogramma steeds contact gehouden en overlegd met de gebruikers.

Resultaat

- Dit is een unieke plaats, met een unieke programmatie, een symbool voor kunsten waarbij de synergie van de verschillende actoren op deze site perfect samengaat.

- De jury maakt wel kanttekeningen bij dit project op vlak van ecologie en onderhoudsvriendelijkheid en wijst op het efemere karakter van de houten bekleding t.o.v. de monumentale waarde van de plek en het programma. De opdrachtbegeleiding had de architect en het bouwteam moeten waarschuwen dat de complexiteit van de architectuur kritisch is ten aanzien van een evenwichtige voltooiing van het geheel binnen de dugettaire ruimte.

	Cultuur - NOMINATIE
Project	C-Mine MAD Faculty Genk
Dossiernummer	PB11/17
Projectomschrijving	Hogeschool voor media, kunst, product-design, fotografie & video. Leeromgeving met studielandschap, klassen, opnamestudio's, bibliotheek, auditoria, ateliers, ontmoetingsruimte en refter
Bouwheer	Katholieke Hogeschool Limburg vzw
Indiener	Bogdan & Van Broeck Architects
Ontwerper	Bogdan & Van Broeck Architects
Realisatie	04/2009
Ruimtelijke situering	Beschermde site van de voormalige koolmin te Winterslag Genk, Limburg

Beoordeling

Opdracht

- De locatiekeuze vanuit besef dat een hogeschool een kwalitatieve bijdrage kan leveren om de redelijk perifeer gelegen C-mine site de nodige densiteit, stedelijke functies en kritische massa te geven, is een gedurfde keuze. Aan de andere kant lijkt deze keuze vrij evident omdat het programma van een creatieve Hogeschool er zich toe leent. Toch wordt geapprecieerd dat men met een school aan gebiedsontwikkeling kan doen.
- De jury drukt zijn appreciatie uit voor de stad Genk die met dit masterplan de hele site in Winterslag een herbestemming wil geven.

Proces

- De docenten en stafleden van de MAD-faculty waren zeer nauw betrokken bij de opstelling van de projectdefinitie en het programma. Ook het ontwerpteam heeft nadien nauw met hen samengewerkt. De flexibiliteit van hun concept maakte dat hun luisterbereidheid ook daadwerkelijk kon omgezet worden in aanpassingen van de plannen op maat van de verschillende departementen.

Resultaat

- Vernieuwend is dat het complete gebouw is opgezet als een open dragende skeletstructuur. De open structuur biedt veel mogelijke variaties en toepassing van verschillende onderwijsvormen; er zijn klassieke klassen, plekken voor interactief projectonderwijs en groepswork, plekken voor zelfstudie, ruimte voor seminars, tentoonstellingen, evenementen, recepties, enz. Deze vorm van 'open school' kan een voorbeeld zijn voor andere onderwijsinstellingen.
- Het studielandschap speelt perfect in op de creativiteit van de kunstopleiding. Het gebouw sluit met zijn industriële verschijningsvorm goed aan bij de taal van de mijngebouwen en de staalstructuren van de mijnliften.

4.4.3. Publiek domein

	Publiek domein - LAUREAAT
Project	Bibliotheek, sociaal restaurant en polyvalente ruimte Dendermonde
Dossiernummer	PB11/02
Projectomschrijving	Nieuwe bibliotheek, sociaal restaurant en polyvalente ruimte Dendermonde
Bouwheer	Stad Dendermonde
Indiener	Stad Dendermonde
Ontwerper	BOB361 architecten
Realisatie	09/2010
Ruimtelijke situering	Dendermonde, Oost-Vlaanderen

Beoordeling

Opdracht

- De stad Dendermonde had hoge ambities, er spreekt durf uit het opdrachtgeverschap. De stad wou een nieuwe stedelijke openbare bibliotheek als info- en ontmoetingscentrum gecombineerd met een sociaal restaurant, en wou tegelijk de bestaande parkeergelegenheid behouden, gecombineerd met groenaanleg. Dat de opdrachtgever is meegegaan in het niet-evidente ontwerp van de architect, waarbij het dak zowel als parking en als evenementenplein kan worden gebruikt, is een gedurfde keuze geweest. Hiervoor is overtuigingskracht nodig geweest naar de andere partners, zoals Dexia.
- Er is een duidelijke visie uitgewerkt op niveau van de publieke ruimte. Ook werd een groene verbinding gecreëerd tussen de Kerkstraat en het Sas, een verbinding tussen het stedelijke en het landelijke van de site.

Proces

- Er is een duidelijke keuze geweest voor een kwalitatief ontwerpteam, en men heeft deze keuze aangehouden.
- Er is een breed draagvlak gecreëerd voor het project, door rekening te houden met opmerkingen van gebruikers die werden verwerkt in het concept tijdens de ontwikkelingsfase, door overleg met naburige scholen i.f.v. verkeerssituatie,...

Resultaat

- Er is een passage gecreëerd tussen de Kerkstraat en het Sas waardoor het gebouw vier actieve gevels krijgt, waarbij ook het dak als een actieve gevel kan worden beschouwd. Het gebouw is volledig toegankelijk vanuit het landschap
- Uiteenlopende aspecten van duurzaam bouwen werden geïntegreerd in dit project, wat oorspronkelijk niet in de opdrachtformulering was vervat: minimaal en ecologisch materiaalgebruik, rationeel waterverbruik, onderhoudsvriendelijkheid, rationeel energiegebruik, gebruik duurzame energiebronnen; een uitgekiend daglichtontwerp (positionering plooien en betonnen dakvlak), natuurlijke nachtventilatie, oversteken als zonnewering,...

	Publiek domein - NOMINATIE
Project	N76 Omleiding Meeuwen-Gruitrode
Dossiernummer	PB11/14
Projectomschrijving	Aanleg nieuwe secundaire gewestweg in het landschap rond Meeuwen-Gruitrode om centrum te ontlasten van doorgaand verkeer
Bouwheer	Agentschap Wegen en Verkeer, Afdeling Limburg
Indiener	Agentschap Wegen en Verkeer, Afdeling Limburg
Ontwerper	Vectris, Leuven
Realisatie	2010
Ruimtelijke situering	Meeuwen-Gruitrode, Limburg

Beoordeling

Opdracht

- Dit is een voorbeeld voor Vlaanderen hoe men kan omgaan met de aanleg van een weg in het landschap. De jury mag hopen dat deze aanpak ook inspirerend werkt voor andere afdelingen van het Agentschap Wegen en Verkeer in Vlaanderen. Men heeft rekening gehouden met de landschappelijke inpassing, het landschap wordt breder bekeken dan louter het aanleggen van een weg, er worden milderende maatregelen voorgesteld en uitgevoerd, op vlak van vormgeving werd bij de materiaalkeuze rekening gehouden met de inpassing in het landschap, er wordt aandacht geschonken aan aparte vervoersmodi. Opvallend is dat men de ruimere omgeving en niet alleen de zate van de weg zelf als ontwerpopdracht heeft beschouwd en uitgevoerd.
- Er ging voldoende studiewerk aan vooraf om randvoorwaarden te definiëren.

Proces

- De procedureel vastgelegde organen en publieke momenten verankeren de advies- en overlegmogelijkheden; dit gebeurde evenwel op een voorbeeldige manier.

Resultaat

- Het project is een toonbeeld van een integrale aanpak rond verkeerskwaliteit, landschapsinrichting en maatschappelijk draagvlak. In samenwerking met de gemeente Meeuwen-Gruitrode werd er sinds de opstart van het project breed gecommuniceerd met de bevolking, in het bijzonder rond de visuele en akoestische randvoorwaarden. In de technische uitwerking werd er met zin voor soberheid en abstractie in de vormtaal. Het resultaat van deze integrale ontwerpopdracht is een sober project dat rekening houdt met zijn omgeving.
- Op vlak van ecologie is dit project een voorbeeld:
 - o In samenwerking met de interne cel Natuur- en milieubeheer werden ontsnipperingsmaatregelen en bermbeheer uitgewerkt.
 - o De fietstunnels worden ingeschakeld in de ontsnippering, het bermbeheer wordt streekeigen beplant. Langsheen het traject is een infiltratiegracht in combinatie met bufferbekkens aangelegd zodat het voor het volledige project het regenwater maximaal kan infiltreren.
 - o Er wordt verder onderzocht naar de mogelijkheid voor het plaatsen van een ecoraster.
 - o Het gebruik van beton als duurzaam materiaal in de wegverharding en randelementen leidt er toe dat er minimaal onderhoud moet gebeuren.

4.4.4. Erfgoed

	Erfgoed - LAUREAAT
Project	Renovatie 's Hertogenmolens Aarschot
Dossiernummer	PB11/04
Projectomschrijving	Uniek renovatieproject door zijn volledige overbouwning van de rivier de Demer met bijbehorende sluisconstructie
Bouwheer	Stad Aarschot in samenwerking met NV 's Hertogenmolens
Indiener	Stad Aarschot
Ontwerper	Noa Architecten
Realisatie	06/2010
Ruimtelijke situering	Aarschot, Vlaams-Brabant

Beoordeling

Opdracht

- De jury apprecieert in het bijzonder de meerlagigheid in dit project: niet alleen de vele sectoren die het project raakt (stadsvernieuwing, historische waarde van het project, de stadsontwikkeling in noordelijke richting, het ecologisch aspect, het economisch aspect, het recreatieve aspect, elementen van duurzaamheid, de interessante link met waterbouwkunde van de Demer...) maar ook de veelheid aan actoren die zich hebben ingezet om dit project te laten slagen en het geslaagde ontwerptraject, en de vasthoudenheid van de initiatiefnemers door de jaren heen.

Proces

- Een veelheid aan actoren hebben zich ingezet voor dit dossier, waarbij men steeds kwaliteit voor ogen heeft gehouden en men het project niet heeft opgegeven. Het is een breed maatschappelijk project geworden dat kadert in een ruimer debat van publieke ruimte.
- Dit alles is gebeurd voor een relatief beperkt budget.

Resultaat

- Gezien de staat van de gebouwen voor de renovatie, betekent het resultaat een grote meerwaarde deze scharnier tussen het noordelijk en het zuidelijk stadsdeel.
- Gezien dit project een motor is voor stadsontwikkeling op een strategisch gelegen locatie, kan dit project in de toekomst veel betekenen voor de stad Aarschot.

	Erfgoed - NOMINATIE
Project	Zwem- en stoombadencomplex Veldstraat Antwerpen
Dossiernummer	PB11/03
Projectomschrijving	Restauratie en renovatie van het zwembad Veldstraat en het bouwen van een stoombadencomplex
Bouwheer	Stad Antwerpen
Indiener	Stad Antwerpen
Ontwerper	Architectenassociatie Rudi mertens, Piet Stevens en Johan De Walsche (M10 Architecten bvba)
Realisatie	03/2009
Ruimtelijke situering	Stuivenbergwijk, vlakbij Park Spoor Noord, Antwerpen

Beoordeling

Opdracht

- De jury drukt zijn respect uit voor keuze van de restauratie van een zwembad, wat niet evident is met de huidige Vlarem II-wetgeving. De bouwkundige complexiteit en zwembadfunctie in beperkende context vereisen durf en engagement.
- Een zwembad heeft een belangrijke publieke functie, de keuze voor de restauratie ervan in een multiculturele buurt, met insluiting van publieke functies die aansluiten bij het publiek zoals de hammam en het badenhuis, is een strategisch juiste keuze. Dit zwembad is een interessante kleine schakel in een ruimere discussie van opwaardering van deze achtergestelde wijk.

Proces

- De PPS-uitbating voor een zwembad in een oud gebouw is op zijn minst interessant, want dit komt niet zo vaak voor. De PPS geeft een garantie van exploitatie en onderhoud gedurende de komende 30 jaar.

Resultaat

- Er was aandacht voor het monumentale karakter van het gebouw met integratie van hedendaagse functionaliteiten en technieken.

	Erfgoed - NOMINATIE
Project	STA*M Stadsmuseum Gent
Dossiernummer	PB11/15
Projectomschrijving	Renovatie abdijcomplex en nieuw inkomgebouw als centrum voor een actief Gents erfgoedbeleid
Bouwheer	Stad Gent
Indiener	Stad Gent
Ontwerper	Dienst bouwprojecten, stadsarchitect Koen Van Nieuwenhuysse, stad Gent
Realisatie	10/2010
Ruimtelijke situering	Bijlokesite, Gent, Oost-Vlaanderen

Beoordeling

Opdracht

- Het is boeiend dat een stadsarchitect de kans krijgt om dergelijk opdracht te realiseren. De site vraagt niet om een architectuur die zo aanwezig is. Gezien de ervaring die de stadsarchitect al had opgebouwd rond bouwprojecten op de Bijlokesite, is deze keuze om te werken met de eigen stadsarchitect, te verantwoorden. Niettegenstaande de duidelijke kwaliteit van organisatie en signaalfunctie had de architectuur iets lichter kunnen staan in de context van de Bijlokesite.

Proces

- Dit project scoort zeer goed wat het proces betreft. Het project is gestuurd van onderuit, door museumverantwoordelijken die hun krachten bundelden en een actieplan schreven. Verleden, heden en toekomst werden door de Stad Gent, de stadsarchitect en de uitvoerders jarenlang interdisciplinair gekneed in een delicaat bouwen belevingsproces: topografie, stadsgeschiedenis, landschap en groen, stedenbouw en ruimtelijke ordening, mobiliteit, archeologisch erfgoed, monumenten, architectuur, cultuurhistorisch erfgoed, cultuurbeleving,... Het museum toont dan ook de vele lagen van de stad, en nodigt uit tot herhaaldelijk ontdekken.
- Ook de communicatie was zeer geslaagd en ging zeer breed.

Resultaat

- Deze plek heeft een grote betekenis voor de stad Gent. Dit museum is het sluitstuk van de herpositionering van de Bijlokesite van campus van zorg naar campus voor cultuur en onderwijs. Het nieuwe stadsmuseum ondersteunt de culturele noord-zuid-as en neemt een portaalfunctie op tot de Bijlokesite, en bij uitbreiding tot de Stad Gent. Het STAM vormt een belangrijke schakel in de uitbouw van het Gentse 'Kunstenkwartier', met onder meer het Muziekcentrum de Bijloke, de Kunsthal Sint-Pietersabdij, het Museum voor Schone Kunsten en het SMAK. Het resultaat is een nieuw museum dat het verhaal van de stad brengt en een optimale introductie is voor een bezoek aan de stad. De screen werkt als je langs de Bijlokesite rijdt.

Tot slot

De jury wenst zijn bijzondere waardering uit te drukken voor de Energiegebouwen op de C-Minesite in Genk. Meer specifiek gaat de waardering uit naar het traject en de moed die men heeft opgebracht, de bezieling vanuit het behoud van het erfgoed die de sfeer genereert voor de volledige stedenbouwkundige ontwikkeling.

Een eervolle vermelding gaat naar de stad Genk, die zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft genomen voor de ontwikkeling van deze site.

5 Lijst nominaties en laureaat per categorie

Categorie	Project	Bouwheer	Projectlocatie
Cultuur			
Laureaat	Museum M leuven	Stad Leuven	Leuven Vlaams-Brabant
Genomineerd	Internationale Kunstcampus deSingel	Fonds Culturele Infrastructuur en Artesis Hogeschool Antwerpen	Ringweg Antwerpen Antwerpen
Genomineerd	MAD-Faculty	Katholieke Hogeschool Limburg vzw	Beschermde site C-mine Genk Limburg
Publiek domein			
Laureaat	Bibliotheek Dendermonde	Stad Dendermonde	Dendermonde Oost-Vlaanderen
Genomineerd	N76 Omleiding Meeuwen-Gruitrode	Agentschap Wegen en Verkeer, Afdeling Limburg	Meeuwen-Gruitrode Limburg
Erfgoed			
Laureaat	's Hertogenmolens Aarschot	Stad Aarschot	Aarschot Vlaams-Brabant
Genomineerd	Zwem- en stoombadencomplex Veldstraat Antwerpen	Stad Antwerpen	Stuivenbergwijk Antwerpen
Genomineerd	Stadsmuseum STA*M Gent	Stad Gent	Gent Oost-Vlaanderen
Bijzondere waardering			
	Energiegebouwen C-Mine	Stad Genk	Beschermde site C-mine Genk Limburg

6 Aanbeveling van de jury

Een suggestie die werd meegegeven door de jury, is om bij het inschrijvingsformulier een vraag toe te voegen over wat men geleerd heeft uit het project. Waar zijn fouten gebeurd en hoe is men daarmee omgegaan, wat waren de knelpunten gedurende het traject en wat heeft men hieruit geleerd naar de toekomst?

Opgemaakt door Sofie Vandelannoote,
Oosterzele, 6 juli 2011